

Vlastnické právo I.

Doc. JUDr. Filip Melzer, LL.M., Ph.D.
PrF MU, Brno

VLASTNICKÉ PRÁVO

- *lat. dominium, proprietas*
- **pojem:** nejširší majetkové (věcné) právo, v jehož rámci mohou vznikat ostatní věcná práva (věcná práva k věci cizí) či práva obligační
- **časově zásadně neomezené právo**
- co do rozsahu **nejméně omezené** majetkové právo: všeobecné právní panství nad věcí
- zajišťuje oprávněnému subjektu tzv. **přímé** (nezprostředkované) **panství nad věcí**

- terminologie
 - **vlastnictví X vlastnické právo** (pojmy užívané zákonodárstvím i teorií *promiscue*); ve smyslu subjektivním (vlastnické právo) a objektivním (předmět tohoto práva)
 - § 1011: *vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné a nehmotné, je jeho vlastnictvím* (objektivní význam)
 - § 1099: *vlastnické právo k věci určené jednotlivě se převádí už samotnou smlouvou k okamžiku její účinnosti, ledaže je jinak ujednáno nebo stanoveno zákonem* (subjektivní význam)

- duševní (intelektuální) vlastnictví
 - výhradní práva k nakládání s díly, vynálezy a jinými nehmotnými výsledky procesu lidské tvořivosti, zkoumání a myšlení

- **právní úprava**

- čl. 11 Listiny

- **OZ**

- **§ 1011-1114** (obecně o vlastnictví, omezení, ochrana, nabývání a pozbývání)

- **§ 1115-1239** (spoluvlastnictví)

- **§ 708-742** (společné jmění manželů)

- zák. č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jeho vystupování v právních vztazích
- zák. č. 128/2000 Sb., o obcích
- zák. č. 129/2000 Sb., o krajích
- jiné právní předpisy – např. zákon o vyvlastnění apod.

PRINCIPY VP

- **princip rovnosti VP všech subjektů** (čl. 11 odst. 1 Listiny – historické důvody)
 - vlastnictví státu (zák. č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jeho vystupování v právních vztazích)
- **princip zásadní neomezenosti nabývání VP**: každý může nabývat VP ke všem věcem, není-li z tohoto práva v konkrétním případě vyloučen (čl. 11 odst. 2 Listiny), a to v neomezeném rozsahu (historické příklady – omezení nabývání VP k půdě apod.)
- **princip zásadně volné převoditelnosti VP**
- **vlastnictví zavazuje**
 - Čl. 11 odst. 3 LPS: *„Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.“*

SUBJEKT A OBSAH VP

- **subjekty VP:** fyzické osoby, právnické osoby, stát
 - jedna věc může být v tomtéž okamžiku buď
 - ve výlučném vlastnictví jedné osoby (f. o., p. o., stát)
 - ve spoluvlastnictví dvou či více osob společně nebo
 - ve společném jmění manželů
 - možná i existence věcí bez vlastníka (tzv. *res nullius*)
- **obsah VP: všeobecné právní panství nad věcí**
 - § 1012: *vlastník má právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat a jiné osoby z toho vyloučit. Vlastníku se zakazuje nad míru přiměřenou poměrům závažně rušit práva jiných osob, jakož i vykonávat takové činy, jejichž hlavním účelem je jiné osoby obtěžovat nebo poškodit* – konkretizace obecného zákazu zneužití práva v § 8
 - obsahem VP jsou práva a povinnosti vlastníka – např. věc (ne)užívat, zničit, poškodit, převést na jiného atd.

OBJEKT A VÝKON VP

- **objekt VP**

- § 1011: *vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné a nehmotné, je jeho vlastnictvím* (v podrobnostech k objektu VP srov. Melzer/Tégl: *Komentář. III. sv.*, komentář k § 489)

- **výkon VP** (realizace jednotlivých oprávnění vlastníka)

- *konáním* či *nekonáním*: vlastník vykonává VP tím, že sedí na své židli i tím, že na ní nesedí (*ius non utendi*)

Srov. § 1050

- *právním jednáním* či *faktickou činností* (reálným úkonem): prodej věci je výkon VP právním jednáním (smlouva), jízda na kole je výkon VP faktickou činností
- **meze výkonu VP**: (§ 1012 – *právní řád*); zákaz zneužití práva a šikany (obecný institut), srov. též § 8

Ochrana vlastnického práva

OCHRANA SUBJEKTIVNÍCH PRÁV OBECNĚ

- ochrana soukromých subjektivních práv – **státní** (vykonávaná orgánem veřejné moci) – tzv. mocenský monopol státu a **svépomocná**
- **státní (soudní) ochrana soukromých práv (§ 12, § 13)**
- **svépomoc (§ 14)**

OCHRANA VLASTNICKÉHO PRÁVA

- princip **rovnosti vlastnických práv a rovnosti ochrany vlastnických práv** (čl. 11 Listiny)
- § 1040 an.: zvláštní ochrana vlastnického práva (tzv. vlastnické žaloby)
 - konkrétní (specifický) projev obecné ochrany práv dle § 12 (rozšíření ochrany i na jiné případy věcných práv – např. § 1259 pro služebnosti)
- 2 základní druhy **vlastnických žalob** (obě jsou tzv. žaloby na plnění); nejde o žalobu v procesním smyslu, nýbrž pojem žaloby zde odpovídá pojmu subjektivního práva na plnění
 - **žaloba na vydání věci** (§ 1040, 1041)
 - **žaloba zápůrčí** (§ 1042)
- žaloba na ochranu **domnělého vlastnického práva** (§ 1043)

ŽALOBA NA VYDÁNÍ VĚCI

- žaloba na **vydání movité věci** nebo **vyklizení nemovité věci**
 - **NE žaloba na vrácení věci** (smluvní nárok; např. § 2190) – terminologie!!! (X NS)
- **tzv. vindikační či reivindikační žaloba** (*actio rei vindicatio*)
 - aktivně věcně legitimován (žalobce) je vlastník věci (popř. kterýkoli spoluvlastník či jeden z manželů v případě SJM)
 - pasivně věcně legitimován (žalovaný) je ten, kdo věc zadržuje (je jejím detentorem)
 - neprávem (má ji u sebe bez právního důvodu k detenci vůči vlastníkovi)
- petit žaloby: **žalovaný je povinen vydat žalobci automobil zn. XY, výrobní č. YZ, do 3 dnů od právní moci rozsudku (resp. vyklidit pozemek p. č. 1, k. ú. XY)**
 - *Pro nemovitosti: žaloba na vyklizení nemovitosti (srov. způsoby výkonu rozhodnutí, § 258 odst. 2, § 340 an. OSŘ*
 - *Pro věci movité: § 258 odst. 2, § 345 an. OSŘ*

- vyloučení vindikace **§ 1040 odst. 2**: *Žalovat o vydání věci nemůže ten, kdo věc svým jménem nabyvateli zcizil, aniž byl jejím vlastníkem, a teprve poté k ní vlastnické právo nabyl; nabytím vlastnického práva zcizitelem se nabyvatel stává vlastníkem věci*
- neomezená doba pro podání žaloby (vlastnické právo se nepromlčuje), **ALE! možnost vydržení** (§ 1089 an.)

ŽALOBA ZÁPŮRČÍ

- žaloba na
 - **1) zdržení se jiných zásahů** do vlastnického práva než je neoprávněné zadržování věci (např. neoprávněné přecházení přes cizí pozemek)
 - **2) odstranění negativních následků** (srov. § 1042 a § 1003)
- **tzv. negatorní žaloba** (*actio negatoria*)
- aktivně věcně legitimován (žalobce) je vlastník věci (popř. kterýkoli spoluvlastník či jeden z manželů v případě SJM)
- pasivně věcně legitimován (žalovaný) je ten, kdo do vl. pr. zasahuje jinak než tím, že věc neoprávněně zadržuje

ŽALOBA URČOVACÍ (§ 80 OSŘ)

- není specifickou vlastnickou žalobou; jde o skutečnou žalobu v procesním smyslu
- obecná žaloba využitelná i pro jiné případy (určení toho, že zde právo či právní vztah je či není)
- není žalobou na plnění
- podmínkou přípustnosti žaloby je **naléhavý právní zájem** žalobce na určení (např. vlastnického práva)
- neomezená lhůta pro podání žaloby

ŽALOBA DLE § 1028

- § 1028: **žaloba na určení hranic mezi pozemky** (*actio finium regundorum*)
- speciální druh žaloby (spor o to, zda jde o sporné či nesporné řízení – převažující mínění se kloní k nespornému řízení, byť je tento názor v rozporu s koncepcí § 2 ZZŘS – jde však o řízení *nesporné svojí povahou*)
- je zde **objektivní neznalost průběhu vlastnické hranice** – žádný subjekt netvrdí konkrétní průběh hranice
- kritéria, dle nichž soud rozhoduje
 - poslední pokojná držba (primární kritérium)
 - slušné uvážení (subsidiární kritérium)

Pojem slušnosti, zásady slušnosti
- specifikum řízení – soud rozhoduje **konstitutivně**

PUBLICIÁNSKÁ ŽALOBA

- **žaloba na ochranu domnělého vlastnického práva** (žaloba z lepšího práva) (§ 1043)
 - tzv. *actio Publiciana in rem*
 - zvláštní ochrana toho, kdo není vlastník, ale má k věci domnělé vlastnické právo (nabytí mělo určitou kvalitu), resp. sice je vlastníkem, ale své vlastnické právo nemůže prokázat
 - institut fungující vedle ochrany držby (§ 1003)
- **předpoklady**
 - *na toho, kdo nabyl držby vlastnického práva poctivě, řádně a pravým způsobem, se hledí jako na vlastníka proti tomu, kdo mu věc zadržuje či ho jinak ruší, aniž k tomu má právní důvod, nebo pokud k tomu má právní důvod stejně silný či slabší*
 - *nabyli-li někdo držby vlastnického práva bezúplatně a jiný za úplatu, považuje se bezúplatné nabytí za slabší právní důvod*

- ochrana např. toho, kdo nabývá dle § 1111 druhá věta (např. koupě kradené věci od zloděje na základě platné smlouvy v dobré víře)
- § 1044: *Má-li někdo věc u sebe, aniž mu svědčí domněnka podle § 1043, může uplatnit právo náležející vlastníku na ochranu svým vlastním jménem*
 - problémy: dle § 1043 nesvědčí oprávněnému žádná domněnka, jde o právní fikci
 - Připouští se výkon cizího práva
 - Melzer, F., Tégl, P. Absolutní ochrana relativních práv? K výkladu § 1044 občanského zákoníku aneb po devadesáti letech opět na začátku. Právní rozhledy 2020, č. 10, 11

POJEM A VÝZNAM NABÝVÁNÍ VL. PR. OBEČNĚ

- **terminologie**
 - **převodce (zcizitel, auktor)** – subjekt, který vlastnické právo převádí (v konkrétním případě např. prodávající, dárce)
 - **nabyvatel (sukcesor)** – subjekt, který vlastnické právo nabývá (v konkrétním případě např. kupující, obdarovaný)
- **zcizení vl. pr.** – smluvní převod vl. pr. na jiného – např. prodej, darování, směna apod. (neplést s pojmem odcizení – pojem trestního práva znamenající krádež)

ZÁKLADNÍ PRINCIPY

- **základní principy nabývání vl. pr.**
 - **princip vlastnické svobody a princip volného nabývání** (výjimky: čl. 11 odst. 2 Listiny – důvody: zachování veřejného blaha a ochrana veřejného pořádku)
 - **princip legality** [§ 3 odst. 2 písm. e): (...) *jen zákon může stanovit, jak vlastnické právo vzniká a zaniká*] – význam pravidla a výjimky
 - **princip zásadní kogentnosti regulace**

DĚLENÍ ZPŮSOBŮ NABYTÍ

- **mezi živými** (*inter vivos*) X **pro případ smrti** (*mortis causa*)
- **původní** (*originární*) X **odvozené** (*derivativní*)
- **úplatné** (*onerózní*) X **bezúplatné** (*lukrativní*)
- **na základě jednostranného právního jednání** (okupace) X **dvoustranného či vícestranného pr. jednání** (smlouva) X **na základě reálné (faktické) činnosti** (zhotovení nové věci) X **na základě právní události** (přírůstek, naplavenina, strž)
- **přímo ze zákona** (*ex lege*), tj. z hlediska práva nepodmíněné (§ 1045 odst. 2) X **na základě zákona**, tj. z hlediska práva podmíněné (smlouva)

NABÝVÁNÍ MAJETKOVÝCH PRÁV OBECNĚ

ORIGINÁRNÍ

DERIVATIVNÍ (sukcese)

→ univerzální sukcese

→ singulární sukcese

→ *translativní*
→ *konstitutivní*

DERIVATIVNÍ NABÝVÁNÍ

- **derivativní (odvozené) nabývání vl. práva**
 - nabyvatel odvozuje své vl. pr. od dosavadního vlastníka, vstupuje do jeho právního postavení a získává vl. pr. **ve stejném rozsahu a obsahu**

- **převod a přechod vl. pr.** (subkategorie derivativního nabývání)
 - *převod* (na základě smlouvy)
 - *přechod* (dědění, jiné univerzální nástupnictví – např. právnické osoby)

DERIVATIVNÍ NABÝVÁNÍ

- **Univerzální sukcese** – nabytí majetkové masy jako celku. Dochází k univerzálnímu nabytí všech majetkových práv určitého subjektu, resp. k převodu celého jmění (např. dědění, jiné všeobecné právní nástupnictví – např. právnické osoby)
- **Singulární sukcese** – dochází k nabytí jednoho práva či více práv izolovaně (např. převod vlastnického práva k domu, židli a automobilu kupní smlouvou)
- **Translativní nabytí** – právo se převádí ve stejném rozsahu a obsahu, v jakém náleželo převodci (převod vlastnického práva smlouvou)
- **Konstitutivní nabytí věcného práva** – v mezích dosavadního práva se zřizuje nové právo, které do té doby neexistovalo (např. vlastník zřídí v rámci svého vlastnického práva někomu služebnost)

ORIGINÁRNÍ NABÝVÁNÍ

- **originární (původní) nabývání vl. práva**
 - nabyvatel neodvozuje své vl. pr. od dosavadního vlastníka, není jeho právním nástupcem (nevstupuje do jeho právního postavení), typicky změna vl. pr. bez vůle (popř. proti vůli) dosavadního vlastníka (např. vyvlastnění)
 - mezi vlastníkem a nabyvatelem **není právní vztah** (vl. pr. zaniká u vlastníka a u nabyvatele vzniká vždy jako nové vl. právo), existuje pouze časová souvislost mezi pozbytím práva u jednoho subjektu a nabytím práva u jiného subjektu

ORIGINÁRNÍ NABÝVÁNÍ

- **vyrobení věci** – zákonem neupraveno (není právní jednání, ale reálná – faktická činnost)
- **přivlastnění - okupace** (§ 1045 an.)
 - princip okupační volnosti – týká se jen movitých věcí
 - věc ničí, tzv. věc bez pána (*res nullius*) – zejm. věc opuštěná (derelikvovaná), ale nejen (!) – každý má právo si věc přivlastnit
 - opuštěná nemovitá věc připadá do vlastnictví státu
 - opuštění věci – právní jednání (projev vůle nemít věc pro sebe jako vlastník)
- **domněnka a fikce opuštění movité a nemovité věci** (§ 1050)
 - mov. věc – nevykonává-li vlastník vl. pr. 3 roky (vyvrat. domn.)
 - nem. věc – nevykonává-li vlastník vl. pr. 10 let (vyvrat. domn.)
vyvrácení domněnek zřejmě již pouhým tvrzením, nikoli důkazem opaku!

- mov. věc, která měla pro vlastníka zřejmě jen nepatrnou hodnotu, zanechána na veřejně přístupném místě, považuje se za opuštěnou bez dalšího (fikce opuštění)
- § 1046-1049: zvláštní pravidla o vlastnickém právu ke zvířeti divokému, zajatému, zkrocenému, domácím, chovanému v zájmovém chovu či v zoologické zahradě

Nález

- **Ztráta věci** – právní skutečnost nezávislá na lidské vůli – není právní jednání, nevede k zániku vl. pr. (rozdílně od derelikce věci)
- **Nález** – objevení + nabytí detence (výjimka - § 1062)
- Obecná pravidla (§§ 1051 a násl.)
- Nález zvířete (§§ 1058, 1059)
- Nález skryté věci (nález pokladu, §§ 1063 a násl.)
- **zvláštní pravidla o nálezu** – např. zák. č. 119/2002 Sb., o zbraních, zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči aj.

Postup při nálezu

- **Bez dalšího** nelze věc považovat za opuštěnou (§ 1051)
 - Zjevná vůle věc opustit
 - § 1050
- 1. Nálezce vrátí vlastníkovi (§ 1052 odst. 1)
 - Právo na náhradu nutných nákladů a nálezného
- 2. Nálezce oznámí nález obci ne jejímž území byla nalezena
 - Případně provozovateli dopravních prostředků atd.
- 3. Obec
 - vyhlásí nález obvyklým způsobem (§ 1053)
 - Věc má větší hodnotu: zajistí, aby nález vešel v širší známost
 - Zjistí-li vlastníka: oznámí mu nález a vyzve ho k převzetí

4. Obec: rozhodnutí o uschování věci (§ 1054)

- Věc lze dobře uschovat

Ve svých prostorách

U jiné osoby (nálezce nebo třetí osoby)

Věci značné hodnoty – soudní úschova nebo jiný vhodný způsob

- Věc nelze uschovat bez patrné škody nebo jen s nepoměrnými náklady

Prodej ve veřejné dražbě + výtěžkem jako s věcí, kterou lze dobře uschovat (možnost strhnout dosavadní náklady)

Neprodejná věc: naloží libovolným způsobem

5. Vydání věci (§ 1055)

- Tomu, kdo věc ztratil nebo vlastníkovi
- Po odečtení nákladů nebo nálezného
- Bez dalšího, pokud se přihlásí **do jednoho roku od vyhlášení nálezů**

6. Přihlásí se od 1 roku do tří let (§ 1057 odst. 1, 2)

- Obec: práva poctivého držitele (tj. i právo věc zničit)
Peníze: jen právo užívat

7. Nepřihlásí se do tří let (§ 1057 odst. 3)

- Nabude vlastnictví:
Nálezce (§ 1060)
Obec
Osoba, které byla věc svěřena nabude do vlastnictví (§ 1059)

Nálezne

§ 1056

(1) Nálezne náleží nalezci i tehdy, když lze vlastníka zřejmě poznat ze znamení na věci, nebo z jiných okolností.

(2) Nálezne činí **desetinu** ceny nálezku. Má-li však ztracená věc hodnotu jen pro toho, kdo ji ztratil, nebo pro jejího vlastníka, náleží nalezci nálezne **podle slušného uvážení**.

- cena zvláštní obliby

Nález zvířete, u kterého je zjevné, že mělo vlastníka

1. Lze-li poznat, komu má být vráceno: vrátit
 2. Nelze-li poznat: oznámení nálezu obci
 3. Zvíře je zjevně určeno k zájmovému chovu
 - Vyhlášení (viz výše)
 - Nikdo se nepřihlásí **do 2 měsíců**: nabude vlastnické právo **nálezce, ledaže prohlásí, že je nabýt nechce**
 4. Nálezce prohlásí, že zvíře nabýt nechce
 - Svěření neodvolatelně do útulku: po 4 měsících: možnost volně nakládat
- Jinak obecný režim nálezu

Nález skryté věci (nález pokladu)

- Není právo na nálezné, pokud vlastník o úkrytu věděl.
- Oznámení nálezu:
 - Vlastníkovi pozemku
 - Obci
- Vlastník pozemku – ponechá, nálezce – ½ ceny věci
- Přednost zákona o státní památkové péči a dalších zvláštních zákonů

Přirozený a umělý přírůstek věci

- **přirozený přírůstek** (§ 1066 an.)
 - přírůstek nem. věci
 - naplavenina a strž
 - přírůstek mov. věci
- **umělý přírůstek** (§ 1074 an.)
 - zpracování
 - smísení
 - stavba
 - přestavek
- **smíšený přírůstek** (§ 1088)

Vydržení

- **vydržení vlastnického práva** (§ 1089 an.) – obdobné podmínky platí pro vydržení jiných práv
 - řádné
 - mimořádné

- **předpoklady řádného vydržení**
 - poctivost držby (nepoctivost předchůdce není relevantní)
 - pravost držby (nepravost držby škodí i právnímu nástupci § 1090)
 - řádnost držby
 - uplynutí zákonem stanovené doby
 - movité věci – 3 roky*
 - nemovité věci – 10 let*

- započtení vydržecích dob (§ 1092)
- přerušení držby (§ 1093)
- absence zákonného zástupce či opatrovníka (§ 1094)
- zákaz vydržení (§ 1097)
- zastavení vydržecí doby (§ 1098)

- **předpoklady mimořádného vydržení**
 - poctivost a pravost držby
 - nevyžaduje se řádnost držby (platný titul)
 - uplynutí zákonem stanovené doby (dvojnásobné)
 - movité věci – 6 let*
 - nemovité věci – 20 let*

NABÝVÁNÍ SMLOUVOU

- **derivativní nabývání – zde: převod**
- **převod** (smluvní nabývání vl. pr.) § 1099 an.
- základní východiska smluvního nabývání vl. pr.
 - princip neformálnosti smluv
výjimka: např. § 560
 - **princip existence vl. pr. zcizitele** (tzv. *dominium auctoris*); nikdo nemůže na jiného převést více práv, než má sám – *nemo ad alienum plus iuris transferre potest quam ipse habet (nemo dat quod non habet)*
výjimky: např. § 1109-1113 (nabytí vl. práva od neoprávněného), § 1343 odst. 2 (zastavení cizí věci)

Zvláštní principy smluvního nabývání

- **Konsensuální princip**
- **Princip tradice**
 - Nauka o titulu a modu (*justus titulus, modus aquirendi*)
 - právní důvod (*iustus titulus adquirendi domini*) – smlouva, má jen obligační, nikoli však věcněpr. účinky (smlouva sama o sobě nepůsobí změnu vlastnického práva)
 - právní způsob (*modus adquirendi domini*) – předání věci nebo zápis do veřejného seznamu (katastru)
 - Princip jednoty
 - Princip oddělení
 - Princip kauzálnosti
 - Princip abstrakce

Věc nezapsaná do veřejného seznamu

- movitá či nemovitá
- § 1099: obecný základní princip, z něhož jsou dále činěny výjimky
 - § 1099: *vlastnické právo k věci určené jednotlivě se převádí už samotnou smlouvou k okamžiku její účinnosti, ledaže je jinak ujednáno nebo stanoveno zákonem* (disp.)
 - tzv. **konsensuální princip** nabývání vl. pr. (tzv. **translační účinek** smlouvy – smlouva má nejen obligační, nýbrž i věcněpráv. účinky)
 - × **princip tradice (srov. 2160 odst. 1)**
 - Pozn.: **nutná existence dvou smluv – obligační a dispoziční?** V ČR dnes zásadně neznámá teorie. Dříve – **obligační smlouva zakládá závazek** převést vlastnické právo, zatímco **dispoziční smlouvou** (též smlouvou věcnou) **se tento závazek realizuje**; přitom není nutné, aby obě smlouvy byly uzavírány odděleně, ale mohou splynout v rámci jednoho aktu – smlouva obligačně-dispoziční, smlouva obligačně-věcná)

- **možnost odchylných ujednání (příklady)**
 - výhrada vlastnického práva – zaplacení kupní ceny (§ 2132)
 - nabytí vl. pr. k okamžiku předání a převzetí věci (princip tradiční – *traditio*) – je tradice věcnou smlouvou?
 - nabytí vl. pr. vázáno na odkládací podmínku či doložku času atd.

- **dvojí zcizení jedné a téže věci** (oba odstavce napsány nesprávně!)
 - § 1100: *převede-li strana postupně uzavřenými smlouvami různým osobám vlastnické právo k věci **nezapsané ve veřejném seznamu**, nabývá vlastnické právo osoba, které převodce vydal věc nejdříve. Není-li nikdo takový, nabývá vlastnické právo osoba, s níž byla uzavřena smlouva, která nabyla účinnosti jako první* (kog. norma)
 - *převede-li strana vlastnické právo k věci **zapsané ve veřejném seznamu** postupně několika osobám, stane se vlastníkem osoba, která je v dobré víře a jejíž vlastnické právo bylo do veřejného seznamu zapsáno jako první, a to i v případě, že její právo vzniklo později* (kog. norma)

- **movitá věc určená podle druhu (genericky)**
 - Může být předmětem závazku, nikoli věcných práv (princip speciality):
potřeba tzv. specifikace
 - § 1101: *vlastnické právo k movité věci určené podle druhu se nabývá nejdříve okamžikem, kdy lze věc určit dostatečným odlišením od jiných věcí téhož druhu* (kog. norma)
 - např. koupě 1q písku z hromady o hmotnosti 1t (dokud nebude 1q písku oddělen od zbytku hromady, nemůže na této dosud neoddělené části vzniknout vlastnické právo – ani žádné jiné věcné právo – VP může vzniknout pouze na existující, individualizované věci)

Movitá věc zapsaná ve veřejném seznamu

§ 1102: *převede-li se vlastnické právo k movité věci zapsané ve veřejném seznamu, nabývá se věc do vlastnictví zápisem do takového seznamu, ledaže jiný právní předpis stanoví jinak* (kog. norma) – tzv. **intabulační princip** (viz dále)

Cenné papíry (movité věci) – § 1103 a 1104

- *vlastnické právo k cennému papíru **na doručitele** (na majitele) se převádí smlouvou k okamžiku jeho předání – tradice (kog. norma)*
- *vlastnické právo k cennému papíru **na řad** se převádí rubopisem a smlouvou k okamžiku jeho předání – tradice (kog. norma)*
- *vlastnické právo k cennému papíru **na jméno** se převádí už samotnou smlouvou k okamžiku její účinnosti – konsensuální princip (kog. norma)*
- *vlastnické právo k **zaknihovanému** cennému papíru se nabývá zápisem zaknihovaného cenného papíru na účet vlastníka. Zapisuje-li se zaknihovaný cenný papír i na účet zákazníků, nabývá se vlastnické právo k němu zápisem na účet zákazníků (kog. norma)*
- *na nabývání vlastnického práva k **imobilizovanému** cennému papíru podle § 2413 odst. 1 se použijí obdobně ustanovení o nabývání vlastnictví k zaknihovaným cenným papírům (kog. norma)*

Nemovitá věc zapsaná ve veřejném seznamu

- § 1105: *převede-li se vlastnické právo k nemovité věci zapsané ve veřejném seznamu, nabývá se věc do vlastnictví **zápisem do takového seznamu*** (kog. norma)
- tzv. **intabulační princip**

- **nauka o titulu a modu** – rozlišení právního důvodu a pr. způsobu nabytí vl. práva
 - **právní důvod** (*iustus titulus acquirendi domini*) – smlouva, má jen obligační (**transakční**), nikoli však věcněpr. účinky (smlouva sama o sobě nepůsobí změnu vlastnického práva)
 - **právní způsob** (*modus acquirendi domini*) – zápis do veřejného seznamu (katastru) – tzv. intabulace (provádí se po proběhlém správním řízení o povolení zápisu práva do katastru)

vlastnické právo se nabývá zpětně, s účinky ke dni doručení návrhu na zápis práva do katastru katastrálnímu úřadu

titulus: různé druhy smluv směřující k převodu vlastnického práva – kupní, směnná, darovací atd.

- **společná ustanovení o převodu vl. práva (§ 1106, 1107)**
 - *kdo nabude vlastnické právo, nabude také práva a povinnosti s věcí spojená*
 - *kdo nabude vlastnické právo, přejímá také **závady** váznoucí na věci, které jsou zapsány ve veřejném seznamu; jiné závady přejímá, měl-li a mohl-li je z okolností zjistit nebo bylo-li to ujednáno, anebo stanoví-li tak zákon*
 - *závady, které nepřejdou, zanikají*

- § 1108: *ustanovení § 1106 a 1107 platí **obdobně** také při nabytí vlastnického práva **jinak než převodem** (aplikace i na případy **přechodu** vlastnického práva a rovněž na případy **originárního nabytí** vlastnického práva)*

Děkuji za pozornost